Akademik Yazım & Sunum | Başlangıç | Yüksek lisans | Doktora

3 Dakikalık Tez (3MT) Sunumu Nasıl Hazırlanır? Kurallar, Metin ve Tek Slayt

Three Minute Thesis (3MT) sunumuna hazırlık rehberi: yarışmanın temel kuralları, tezinizi uzman olmayan dinleyiciye üç dakikada anlatan metin yapısı, tek ve durağan slaytın tasarımı, adım adım prova takvimi ve sık yapılan hatalar.

Zafer Hoca · Yayın: 07.11.2026 · 7 dk okuma

Kısaca: 3 dakikalık tez (Three Minute Thesis, 3MT) sunumunda tezinizi uzman olmayan bir dinleyiciye üç dakikada, tek ve durağan bir slaytla anlatırsınız. Animasyon, slayt geçişi, ses, video, kostüm ve aksesuar kullanılmaz. Hazırlığın özü şudur: tezi tek cümlelik bir ana mesaja indirin, metni kanca, problem, yöntem, bulgu ve önem sırasıyla yazın, sesli okuyarak süreyi ölçün ve slaytı konuşmanızı destekleyen tek bir görsele dönüştürün.

Bu madde, on beş-yirmi dakikalık ve çok slaytlı bir bildiri sunumunu değil, üç dakikalık tek slaytlı tez anlatımını ele alır. Uzun bir oturum sunumunun slayt sırası, soru-cevap yönetimi ve ağ kurma ipuçları için akademik konferans sunumu hazırlama maddesine bakın. Jüri karşısındaki resmî tez savunması ise bambaşka bir sunumdur; onun için tez savunma sunumu hazırlama maddesi daha uygundur.

3 dakikalık tez (3MT) nedir?

Three Minute Thesis, lisansüstü araştırmacıların tezlerini alan dışından bir dinleyiciye üç dakikada anlattığı bir sunum yarışmasıdır. Yarışmanın resmî sitesine göre ilk 3MT, 2008'de Avustralya'daki Queensland Üniversitesinde (The University of Queensland, UQ) düzenlendi ve 160 araştırma öğrencisi katıldı. Sitenin tanıtım cümlesi fikri iyi özetler: seksen bin kelimelik bir doktora tezini anlatmak saatler sürer, yarışmacının elindeki süre ise üç dakikadır.

3MT adı ve logosu UQ'nun tescilli markasıdır; bu adla etkinlik düzenlemek isteyen kurumlar UQ'dan izin alır ve marka kurallarına uyar. Bu yüzden "3 dakikada tezim" gibi adlarla yapılan her etkinlik resmî 3MT ağının parçası olmayabilir; kuralları da birbirinden farklı olabilir. Katılacağınız etkinliğin duyurusunu ve kurallarını mutlaka ayrıca okuyun.

Yarışmaya katılmasanız bile bu format değerli bir alıştırmadır. Tezinizi kısa ve anlaşılır anlatabilmek; mülakatta, burs başvurusunda, danışmanınızla ilk görüşmede ya da bir konferansın kahve arasında sürekli işinize yarar.

3MT kuralları nelerdir?

UQ'nun yarışmacı rehberinde sayılan temel kurallar şunlardır:

1. **Tek slayt:** Yalnız bir adet, durağan (statik) PowerPoint slaytı kullanılabilir.
2. **Hareket yok:** Slayt geçişi, animasyon ve her türlü hareket yasaktır.
3. **Slayt baştan görünür:** Slayt, sunumun başından itibaren ekranda olmalıdır; ortada açılmaz.
4. **Ek medya yok:** Ses ya da video dosyası gibi ek elektronik medya kullanılmaz.
5. **Kostüm ve aksesuar yok:** Kostüm giymek ve sahneye nesne (prop) getirmek kurallara

aykırıdır.

6. **Süre üç dakikadır:** Sunum üç dakikalık süre sınırına uymalıdır.

Sürenin ne zaman başladığı, süre aşımının sonucu (puan kesintisi mi, değerlendirme dışı kalma mı), sunum dili ve çevrim içi katılım koşulları etkinliğe göre değişebilir. Bu ayrıntılar için ezbere değil, katıldığınız yarışmanın yazılı kurallarına güvenin.

Üç dakikaya sığan metin nasıl yazılır?

3MT'de en zor iş slayt değil, metindir. Üç dakikada tezin her bölümünü anlatamazsınız; anlatmaya çalışırsanız hızlı konuşur ve dinleyiciyi kaybedersiniz. Önce tezinizi tek cümlelik bir ana mesaja indirin: "Ben şunu araştırıyorum, çünkü şu sorun çözülmedi; bulduğum şey şuna yarıyor." Metindeki her cümle bu ana mesaja hizmet etmelidir.

Önerilen yapı ve süre payı

Bölüm	Yaklaşık süre	Ne söylersiniz?
Kanca	İlk 15–20 saniye	Dinleyicinin günlük hayatından bir durum, şaşırtıcı bir soru ya da somut bir sahne
Problem	Yaklaşık 30 saniye	Hangi sorun çözülmemiş, neden önemli, kimi etkiliyor?
Ne yapıyorsunuz?	Yaklaşık 1 dakika	Yönteminizin özü, teknik ayrıntıya girmeden; tek bir benzetme işe yarar
Ne buldunuz / ne bekliyorsunuz?	Yaklaşık 40 saniye	Ana bulgu ya da beklenen sonuç; tek bir sayı veya tek bir karşılaştırma
Neden önemli?	Son 20–30 saniye	Bulgunun topluma, alana ya da uygulamaya etkisi; kancaya geri dönen bir kapanış

Tezi henüz bitmemiş araştırmacılar da 3MT yapabilir. Bulgunuz yoksa "ne buldunuz" bölümünde ön sonuçları ya da çalışmanın neyi ortaya çıkarmayı amaçladığını anlatın; bulgu uydurmayın ve henüz kesinleşmemiş sonucu kesinmiş gibi sunmayın.

Jargonu sade dile çevirmek

Dinleyici alanınızdan değildir; bir terimi ancak açıklayabiliyorsanız kullanın. Aşağıdaki örnek cümleler bu madde için yazılmış varsayımsal örneklerdir:

- Teknik: "Ergenlerde akademik öz yeterlik ile sınav kaygısı arasındaki ilişkide aracı değişkenleri inceledim." Sade: "Kendine güvenen öğrenciler sınavda neden daha az kaygılanıyor, aradaki köprü ne? Bunu arıyorum."
- Teknik: "Atık sudaki ağır metallerin biyosorpsiyonla giderimini çalışıyorum." Sade: "Fabrika atık suyundaki zehirli metalleri, ucuz bir doğal malzemeye tutunarak sudan ayrılmaya ikna etmeye çalışıyorum."

Yazdığınız metni alanınız dışından birine okutun; anlamadığı her yeri işaretlemesini isteyin. Bu, uzun bir tezi kısa anlatma becerisini geliştirmenin en hızlı yoludur. Aynı beceri tez özeti yazarken de işinize yarar.

Kelime sayısına göre değil, kronometreye göre çalışın. Metni sesli, sahnedeki temponuzla okuyup süreyi tutun; iki dakika kırk beş saniye civarında biten bir metin, heyecan ve duraklamalar için size pay bırakır.

Tek slayt nasıl tasarlanır?

Slayt konuşmanızın yerine geçmez, onu destekler. Dinleyici üç dakika boyunca hem sizi dinleyip hem uzun bir metni okuyamaz. İyi bir 3MT slaytı birkaç saniyede anlaşılır ve sunumun sonunda akılda kalan görsel olur.

- **Tek bir odak:** Ana mesajı temsil eden bir görsel, şema ya da tek bir grafik seçin.
- **Az metin:** Başlık ve birkaç kelimelik etiketler yeterlidir; cümle ve madde listesi kullanmayın.
- **Uzaktan okunurluk:** Büyük yazı, güçlü kontrast ve sade arka plan seçin; salonun arkasından da okunabilmelidir.
- **Kimlik bilgisi:** Adınız, programınız ve tez başlığınız etkinliğin istediği biçimde yer alsın; bazı yarışmalar bunu kendi şablonuyla ister.
- **Telif:** Kullandığınız görselin size ait ya da kullanım izni olan bir görsel olduğundan emin olun.

Grafik kullanacaksanız tek bir karşılaştırmayı gösteren sade bir grafik, karmaşık bir tablodan iyidir. Veri görselleştirme ilkeleri için akademik veri görselleştirme rehberine, tek sayfada az metinle anlatma deneyiminiz varsa akademik poster hazırlama maddesindeki tasarım ilkelerine bakabilirsiniz; ama 3MT slaytı bir posterden de sadedir.

Adım adım 3MT hazırlık takvimi

Aşağıdaki takvim, başvurudan sonra yaklaşık üç-dört haftanız olduğunu varsayan bir öneridir; süreniz kısaysa adımları sıkıştırın ama sırasını bozmayın.

1. **Kuralları okuyun:** Süre, dil, slayt şablonu, kayıt ve teslim tarihlerini not edin.
2. **Ana mesajı yazın:** Tezinizi bir ya da iki cümleye indirin; danışmanınıza ve alan dışından bir kişiye okutun.
3. **İlk taslak:** Yukarıdaki beş bölümlük yapıyla metni yazın; başta uzun olması sorun değil.
4. **Kısaltma:** Sesli okuyup süre tutun; ana mesaja hizmet etmeyen her cümleyi çıkarın.
5. **Slayt:** Metin oturduktan sonra slaytı hazırlayın; slaytı metne göre seçin, metni slayta göre değil.
6. **Prova:** Önce aynanın karşısında, sonra kendinizi kaydederek, en sonda küçük bir dinleyici grubuna sunun.
7. **Son ayar:** Geri bildirimlere göre kancayı ve kapanışı güçlendirin; sahne öncesi son günlerde metni değiştirmeyin.

Sahnede nasıl sunmalı: ezber mi, doğal konuşma mı?

Üç dakikalık bir sunumda not kartı kullanmak akışı bozar; bu yüzden çoğu yarışmacı metni çok iyi bilir. Ama kelimesi kelimesine ezber, tek bir kelime unutulduğunda tıkanmaya yol açar. Güvenli yol, metni bölüm bölüm "anahtar cümleler" hâlinde öğrenmek ve aradaki geçişleri doğal konuşmayla yapmaktır.

- Kanca ve kapanış cümlelerini tam ezberleyin; bunlar sunumun en çok akılda kalan yerleridir.
- Önemli bir cümleden sonra kısa bir duraklama yapın; dinleyiciye düşünme payı verir.
- Ekrana değil dinleyiciye bakın; slaytı yalnız yönlendirmek için gösterin.
- Heyecanınız yüksekse nefes ve prova tekniklerini akademik sunum korkusunu yönetme maddesinde bulabilirsiniz.

Yarışma İngilizce yapılıyorsa telaffuzu zor kelimeleri metinden çıkarmak ya da basit eşanlamlılarıyla değiştirmek meşru bir stratejidir. İngilizce sunumda açılış ve kapanış kalıpları için

İngilizce akademik sunum rehberine bakın.

Jüri bir 3MT sunumunda neye bakar?

Değerlendirme ölçütleri etkinliğin kurallarında yazar ve kurumdan kuruma değişebilir. Genel olarak jüriler iki şeyi birlikte tartar: **ne anlattığınız** (araştırmanın amacı, önemi ve sonucu alan dışından birine anlaşılır biçimde aktarıldı mı?) ve **nasıl anlattığınız** (dinleyicinin ilgisi canlı tutuldu mu, slayt anlatımı destekledi mi, tempo dengeli miydi?).

Bu yüzden kendi provanızda şu soruları sorun: Dinleyici sunumdan sonra araştırmanızı bir cümleyle başkasına anlatabilir mi? Neden önemli olduğunu hatırlıyor mu? Bir yerde kopup telefona baktı mı? Bu soruların cevabı, slaytın güzelliğinden daha belirleyicidir.

Sık yapılan hatalar

Hata	Çözüm
Tezin bütün bölümlerini anlatmaya çalışmak	Tek bir ana mesaj seçin; yöntem ayrıntısını en aza indirin.
Hızlı konuşarak süreye sığdırmak	Metni kısaltın; tempo değil, içerik azaltılmalıdır.
Kalabalık slayt (uzun metin, çok grafik)	Tek görsel, birkaç kelime; slayt birkaç saniyede anlaşılmalı.
Alan jargonu ve kısaltmalar	Her terimi gündelik dile çevirin ya da çıkarın.
Etkisiz açılış ("Merhaba, benim adım … tezim şu …")	Kancayla başlayın; tanıtım bilgisi zaten slaytta.
"Neden önemli?" sorusunu cevaplamadan bitirmek	Kapanışta bulgunun kime, neye yarayacağını söyleyin.
Kuralları okumamak (animasyon, ses, aksesuar)	Etkinliğin yazılı kurallarını hazırlığın ilk günü okuyun.

3MT için yazdığınız metni boşa harcamayın: kısaltılmış hâli akademik sosyal medya paylaşımlarında, uzun hâli de seminer sunumlarında yeniden kullanılabilir. Aynı hikâyeyi yazıya dökmek isterseniz popüler bilim yazısı nasıl yazılır maddesi yol gösterir.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- Three Minute Thesis — About — yarışmanın kökeni (UQ, 2008) ve ilk yarışmaya katılan öğrenci sayısı.
- 3MT Competitor Guide — tek durağan slayt, animasyon ve ek medya yasağı, kostüm ve aksesuar kuralı.
- How to hold a 3MT competition — 3MT'nin tescilli marka olduğu ve etkinlik için izin alınması.

Etiketler: #Doktora #Tez #Yüksek Lisans

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza